

Budgetuppföljning per mars 2025

Utbildningsnämnden

Innehåll

MÅLPROGNOS	1
EKONOMI.....	1
DRIFTREDOVISNING	1
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	2
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	2
ALLA PROGNOSE	5
INVESTERINGAR	5
RISKER	5
EKONOMISKA RISKER	5
RISKER FÖR VERKSAMHET	6
OMVÄRLDSRISKER	7

Målprognos

Avsnittet redogör för eventuella avvikelser kopplat till måluppfyllelse per helår. Avvikelse i detta fall betyder att nämnden prognostiserar att målet inte kommer att uppfyllas per helår.

Mål	Kommentar
Utbildningsnämndens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt	Det prognostiserade underskottet för grundskolor i egen regi gör det osäkert om målet nås. Ett underskott skulle innebära att alla rektorsområden inte håller budget. Förslag till åtgärd är att minska antalet skolplatser i grundskolan.

Ekonomi

Avsnittet redogör för nämndens ekonomi.

För år 2025 prognostiserar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 16,4 miljoner kronor vilket motsvarar 2 procent av budgeterade nettokostnader. 20,0 miljoner kronor av avvikelsen avser utbildningsnämndens hemkommunansvar och beror främst på cirka 135 färre barn och elever än budgeterat. Färre folkbokförda barn och elever leder till lägre kostnader för utbetald peng till förskolor och skolor.

Det lägre barn- och elevantalet leder även till lägre intäkter för utbildningsnämndens verksamheter i egen regi. För helåret prognostiserar egen regi en negativ avvikelse mot budget med 3,6 miljoner kronor. Avvikelsen avser grundskolorna som har svårt att anpassa kostnaderna till det sjunkande elevantalet.

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år. Intäkter och kostnader inkluderar även interna transaktioner, främst i form av utbetald peng mellan utbildningsnämndens hemkommunansvar och förskolor/skolor i egen regi.

Mnkr	Utfall Mar 2025	Budget Mar 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2024
Intäkter	213,1	213,5	846,9	850,1	-3,2	0%	847,9
Kostnader	-456,6	-468,3	-1 839,2	-1 858,7	19,5	1%	-1 793,8
Nettokostnader	-243,5	-254,8	-992,2	-1 008,6	16,4	2%	-945,8

Utbildningsnämndens prognostiserade intäkter för 2025 uppgår till 846,9 miljoner kronor, vilket är 3,2 miljoner kronor lägre än budgeterat. Avvikelsen beror på lägre intäkter för verksamheterna i egen regi, till följd av färre barn och elever än budgeterat.

Utbildningsnämndens prognostiserade kostnader för 2025 uppgår till 1 839,2 miljoner kronor, vilket är 19,5 miljoner kronor lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på att antalet folkbokförda barn och elever i Danderyd är färre än budgeterat, vilket leder till lägre kostnader för utbetald peng för hemkommunen.

Kostnader fördelade på kostnadsslag

Nämnd (mnkr)	Utfall mar 2025	Budget mar 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår % 2025	Utfall helår 2024
Anslag	-7,4	-8,4	-34,5	-34,5	0,0	0%	-30,8
Volym	-244,0	-248,6	-954,1	-974,1	20,0	2%	-916,8
Egen regi	7,9	2,2	-3,6	0,0	-3,6	-	1,8
Nettokostnader	-243,5	-254,8	-992,2	-1 008,6	16,4	2%	-945,8

Kostnadsslaget anslag består till största del av kostnader för nämnd och förvaltning samt övrig verksamhet. För år 2025 prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Kostnadsslaget volym består till största del av utbetald peng för förskola, grundskola (inklusive fritidshem), gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt kostnader för vuxenutbildning. Även tilläggsbelopp och verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd samt kostnader för skolskjuts ingår i volym. För år 2025 prognostiseras ett överskott på 20,0 miljoner kronor för volym. Danderyds nya befolkningsprognos från mars 2025 har analyserats tillsammans med det faktiska utfallet för första kvartalet. Totalt innehåller prognosen färre barn och elever jämfört med föregående års befolkningsprognos. Eftersom budgeten för 2025 baseras på föregående års befolkningsprognos leder det till att kostnaderna för utbetald peng blir lägre än budgeterat när antalet barn och elever blir färre.

Budgeten för kostnadsslaget egen regi består av intäkter och kostnader för de förskolor, skolor och övrig verksamhet som bedrivs av Danderyds kommun, samt central förvaltning egen regi. För 2025 prognostiseras ett underskott på 3,6 miljoner kronor som avser grundskolorna i egen regi.

Verksamhetens nettokostnader

Ansvär (mnkr)	Utfall Mar 2025	Budget Mar 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2024
Nämnd och förvaltning	-6,9	-7,5	-30,8	-30,8	0,0	0%	-27,3
Förskola	-50,6	-53,4	-193,2	-203,2	10,0	5%	-181,5
Grundskola	-139,7	-142,4	-550,5	-560,5	10,0	2%	-529,2
Gymnasium	-45,4	-43,9	-175,2	-175,2	0,0	0%	-175,9
Kommunal vuxenutbildning	-2,1	-2,2	-8,8	-8,8	0,0	0%	-7,0
Anpassad skola	-6,3	-6,6	-26,4	-26,4	0,0	0%	-23,2
Övrig verksamhet	-0,5	-0,9	-3,7	-3,7	0,0	0%	-3,5
Summa UN hemkommunansvar	-251,4	-257,0	-988,6	-1 008,6	20,0	2%	-947,6
Central förvaltning egen regi	1,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Förskolor egen regi	0,8	0,5	0,0	0,0	0,0	0%	0,0
Ungdom och skola egen regi	6,2	1,6	-3,6	0,0	-3,6	-	1,7
Övrig verksamhet egen regi	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0%	0,0

BUDGETUPPFÖLJNING PER MARS

Summa UN egen regi	7,9	2,2	-3,6	0,0	-3,6	-	1,8
Summa Utbildningsnämnden	-243,5	-254,8	-992,2	-1 008,6	16,4	2%	-945,8

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Nämnd och förvaltning

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,6 miljoner kronor, med anledning av att kostnader inte uppstår jämnt under året. För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse för nämnd och förvaltning.

Förskola

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 2,8 miljoner kronor för förskola. Antal barn i förskola har under första kvartalet varit färre än budgeterat för perioden, vilket medfört lägre kostnader för utbetald peng.

På helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 10,0 miljoner kronor för förskola. Den nya befolkningsprognosen från mars 2025 har analyserats tillsammans med antal inskrivna barn med förskolepeng under första kvartalet. För helåret beräknas hemkommunen i genomsnitt betala förskolepeng för 65 färre barn än vad som beräknades inför budget 2025.

Grundskola

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 2,8 miljoner kronor för grundskola. Avvikelsen beror främst på lägre kostnader för utbetald peng till följd av färre inskrivna elever än budgeterat.

På helåret prognostiseras en positiv avvikelse mot budget med 10,0 miljoner kronor för grundskola. Den nya befolkningsprognosen visar på i genomsnitt cirka 70 elever färre än budgeterat, vilket också är i linje med antal inskrivna elever. Avvikelsen i antal elever beräknas medföra 8,5 miljoner kronor i lägre kostnader för utbetald skol- och fritidspeng. Färre nyanlända elever ökar överskottet med ytterligare 3,0 miljoner kronor då både strukturtillägg för nyanlända elever och kostnader för studiehandledning förväntas bli lägre. Slutligen förväntas kostnaderna för elever i behov av särskilt stöd bli cirka 1,5 miljoner kronor högre än budgeterat.

Gymnasium

Redovisat utfall per 31 mars är en negativ avvikelse mot budget med 1,4 miljoner kronor för gymnasium, till följd av högre genomsnittlig programpeng än budgeterat.

För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse för gymnasium. Ett något lägre elevantal förväntas kompensera för högre genomsnittlig programpeng.

Kommunal vuxenutbildning

Redovisat utfall per 31 mars är i linje med budget.

För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse för kommunal vuxenutbildning.

Anpassad skola

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget på 0,3 miljoner kronor för anpassad skola, till följd av lägre kostnader för skolskjuts.

På helåret prognostiseras i nuläget ingen avvikelse utan en ny bedömning görs vid delårsrapporten för augusti. Kostnaden per elev är hög vilket gör att små förändringar i antalet elever kan ge stor påverkan på utfallet för året.

Övrig verksamhet

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,4 miljoner kronor, med anledning av att kostnader inte uppstår jämnt under året. För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse.

Utbildningsnämnden egen regi

Central förvaltning egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,9 miljoner kronor, med anledning av att kostnader inte uppstår jämnt under året. För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse.

Förskolor egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget med 0,3 miljoner kronor, vilket är att betrakta som i nivå med budget.

För helåret prognostiseras ingen avvikelse mot budget för förskolorna i egen regi.

Ungdom och skola egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är en positiv avvikelse mot budget på 4,6 miljoner kronor. Avvikelsen beror på högre ersättning för särskilt stöd än budgeterat samt lägre personalkostnader på vissa enheter.

För helåret prognostiserar grundskolorna i egen regi en negativ avvikelse mot budget med 3,6 miljoner kronor. Den nya befolkningsprognosen som visar på ett fortsatt sjunkande elevunderlag i Danderyd får negativ effekt på skolorna. Resultatet av skolvalet inför nästa läsår innebär mindre klasser än önskvärt på vissa skolor vilket gör det svårt att få skolpengen att räcka till. Det har därutöver varit ett lägre söktryck från interkommunala elever, främst till kommunens högstadieskolor.

Danderyds gymnasium prognostiserar en budget i balans.

Övrig verksamhet egen regi

Redovisat utfall per 31 mars är i linje med budget.

För helåret 2025 prognostiseras ingen avvikelse för övrig verksamhet i egen regi.

Alla prognoser

Ansvar (mnkr)	Budget helår 2025	Prognos 1 Helår 2025	Prognos 2 Helår 2025	Prognos 3 Helår 2025
UN hemkommunansvar	-1 008,6	-988,6	-988,6	
UN egen regi	0,0	0,0	-3,6	
Summa Utbildningsnämnden	-1 008,6	-988,6	-992,2	

Prognosen för utbildningsnämndens verksamheter i egen regi har försämrats med 3,6 miljoner kronor sedan föregående prognos. Avvikelsen avser grundskolorna och är en direkt följd av det sjunkande elevunderlaget i kommunen.

Investeringar

Avsnittet redogör för nämndens investeringar.

Projekt	Utfall Mar 2025	Budget Mar 2025	Prognos helår 2025	Budget helår 2025	Avvikelse Budget - Prognos	Avvikelse mot budget helår %
Inventarier egen regi	0,0	-0,7	-2,0	-3,0	1,0	33%
Summa investeringar	0,0	-0,7	-2,0	-3,0	1,0	33%

Årets prognostiserade investeringsutfall uppgår till 2,0 miljoner kronor vilket innebär lägre utgifter än budget med 1,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på att både förskolor och skolor arbetar aktivt med att minska sina kostnader, vilket även innebär att vara restriktiva med inköp av inventarier.

Risker

Avsnittet redogör för risker av väsentlig karaktär fördelat på ekonomiska risker, risker för verksamhet och omvärldsrisker.

Ekonomiska risker

Utbildningsnämndens hemkommunansvar

Riskerna består främst i eventuella avvikelser gentemot den befolkningsprognos som använts vid budgetarbetet. Budgeten består till största del av kostnader för grundbelopp till förskola, skola, gymnasium, anpassad grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning. Beräkningen av antal barn och elever i budget 2025 är baserad på befolkningsprognosen från mars 2024. Budgeterade kostnader beräknas utifrån befolkningsprognosen samt vissa antaganden, exempelvis gällande andel som går på fritids och vilka gymnasieprogram som Danderyds elever går. Det ekonomiska utfallet är kopplat till dessa volymer. Kostnaden per barn/elev varierar mellan 70.000 kronor och 170.000 kronor beroende på ålder och verksamhet. För en elev i den anpassade grund- och gymnasieskolan är den genomsnittliga kostnaden per elev drygt 600.000 kr. Då kostnaden per barn/elev varierar innebär det att även små avvikelser i volym kan ge stora överskott eller underskott mot budget.

Utbildningsnämndens verksamheter i egen regi

Utbildningsnämnden ser en fortsatt risk att inte alla grundskolor kommer att nå en budget i balans under 2025. Detta med anledning av det minskade elevunderlaget i kombination med

små skolenheter och små klasser med få elever. Resultatet av skolvalet för läsåret 2025/2026 har inkluderats i prognosen och det är fortsatt osäkert hur enheterna kommer kunna anpassa sin verksamhet efter utfallet av skolvalet.

Nuvarande löneavtal för Sveriges lärare och Kommunal löper ut 31 mars 2025. Märket inom industrisektorn är färdigförhandlat och landade på totalt 6,4 procent över två år med en löneökningstakt på 3,4 procent första året. Avtalsrörelsen för lärare med flera i kommunsektorn pågår. En liknande löneökning för egenregins personal skulle innebära en obudgeterad kostnadsökning på drygt 5,0 miljoner kronor.

Risker för verksamhet

Det kommunala ansvaret att tillhandahålla förskola och skola

Kommunen behöver ha en beredskap för att kunna tillhandahålla förskole- och skolplatser för alla Danderyds barn och elever. I de fall då barn och elever står utan utbildningsplats till följd av exempelvis en nedläggning av fristående verksamhet i kommunen så måste den kommunala huvudmannen säkerställa mottagande av barn och elever i sina verksamheter. Kommunens nya hyresmodell träder i kraft 2025 och det finns risk för att den påverkar de fristående verksamheterna. I kombination med avvikelser i befolkningsprognosen ger detta en uppenbar risk för den kommunala huvudmannens möjlighet till långsiktig planering med avseende på både ekonomi och kvalitet i verksamheterna.

Regulatoriska förändringar ger nya förutsättningar

GY25 (Gymnasieskola år 2025) är en reform som innebär att kurser ersätts av ämnen i gymnasieskolan. Denna förändring kommer innebära en omställning för gymnasieskolan att anpassa bemanning, undervisning och betygsättning utifrån det nya regelverket.

Den 1 september 2025 införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. För den kommunala huvudmannen ger detta en osäkerhet avseende planering av vilka insatser som ska prioriteras framöver samt hur utvecklingsarbetet ska bedrivas.

From juli 2025 avser regeringen att införa att alla elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek och varje huvudman ska ha en skolbiblioteksplan som ska beskriva hur skolbiblioteket ska organiseras och bidra till elevernas lärande.

Omvärldsrisker

Enligt SCB's befolkningsframskrivning¹ förväntas barn i både för- och grundskoleåldern att sjunka i nästan alla kommuner fram till år 2033. Det ställer stora krav på alla kommuner likväl Danderyd att fortsätta anpassa utbudet av förskole- och skolplatser.

¹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning-och-levnadsforhallanden/befolkningens-sammansattning-och-utveckling/befolkningsframskrivningar/>